

EL LLENGUATGE

23/VIII/1977

De bon grat

No hem obtingut, com en castellà, un derivat postverbal del verb agradar. Ja ens hem referit, en una altra ocasió, a la inferior capacitat del català per a la creació d'aquesta mena de derivats. En aquest cas, però, podem dir que no el necessitem pas, car ja disposem del substantiu corresponent, grat que és la forma nominal primitiva de la qual deriva el verb agradar. Això no ha privat, tanmateix, que se'ns infiltres en el llenguatge col·loquial el castellanisme «agrado» que avui creiem que es troba en franc retrocés, però que ha estat molt usat, fins i tot per alguns escriptors que escrivien —o que creien que escrivien— en «el català que ara es parla». És clar, doncs, que hauriem de bandejar aquest barbarisme definitivament. Però no cal, necessàriament, recórrer a grat per tal de substituir-lo. Si es vol, es pot substituir per gust que és avui la forma més corrent.

Perquè s'ha esdevingut que gust que, com és sabut, designa principalment un dels cinc sentits corporals (aquell amb què percebem el sabor), ha ampliat considerablement l'extensió del seu significat i ha adquirit el que en fa un sinònim de grat que substitueix en el llenguatge usual (s'ha desenvolupat, a més, el significat de gust relacionat amb l'estètica). Tant podem dir, doncs, que una cosa és del seu grat com es del seu gust. El que no hauriem de dir, és clar, és que «és del seu agrado».

L'ús del substantiu grat es manté especialment en algunes frases fetes: Fer una cosa de grat o de bon grat fer-la de grat o per força, fer-la mig força mig per grat. I, encara, fer-la de mal grat. Notem com la grafia aglutinada d'aquests dos darrers mots, malgrat representa una preposició que indica la inutilitat d'una oposició. Cal mirar, doncs, de no confondre en l'escriptura aquestes dues formes de llenguatge. Escriurem Ho va fer de mal grat (separadament) i Ho va fer malgrat el perill (grafia aglutinada). Malgrat la utilitat d'aquesta preposició, que recomanem de tenir disponible, ni hi recorrem quan traduïm el títol de la cèlebre comèdia de Molière. «Le médecin malgré lui», que, molt encertadament, hom va traduir per El metge per força.